

Király Klára

Hírek a börtönvilágból

Olaszországi elítéltek kiállítása

Az olaszországi – férfiak számára fenntartott – La Spezia büntetőintézetben „Üzenet a falak mögül, avagy a művészet ereje” címmel festménykiállítást rendeztek. A képek vegyes technikával készültek, a téma szempontjából nem volt különösebb megkötés.

Az 1936-ban épült intézet ugyan számos hiányossággal küzd, de ez nem látszott meg a fogvatartottak képein. A 200 fő elhelyezésére alkalmas börtönben modernizációra lenne szükség, mivel a cellák nem minden részlegben felelnek meg a mai követelményeknek. A büntetés-végrehajtási intézetben 106 drogfüggő és néhány mentális problémával küzdő elítélte él. A betegek nagy száma miatt nem véletlen, hogy az orvosi statisztikák időnként öncsonkításokról számolnak be.

Az elítéltek szabadidejükben igénybe vehetik a börtön tomatermét és oktatói auláját. Az intézet a csomagok fogadásának és a telefonálásnak nem szab korlátot. A börtön igyekszik a szabadulást előkészíteni, ezért közműves, kertész, útépítő szakmákat oktatnak az intézet falai között.

Forrás: La vita in carcere da Luigi Marrone. Corriere della Sera, 2007. 01. 07.

Színház egy olasz börtönben

A római Rebibbia Nuovo Complesso börtönben, amely 1506 férfi fogvatartott elhelyezésére alkalmas, nagy sikert aratott Shakespeare Vihar c. művének színpadi előadása. A Szabad Művészek Társasága színészei és az elítéltek közösen szerepeltek a darabban. Az igazgatóság szerint a színházi produkciók létrehozásában való részvétel és a színészi játék nagymértékben hozzájárul a fogvatartottak személyiségfejlődéséhez, ezért nagyon hasznos.

Az intézetben nagy figyelmet fordítanak az elítéltek képzésére is. Az általános iskolai oktatáson kívül ipari és kereskedelmi főiskolai tanulmányok folytatására van lehetőség. A későbbi munkaerő-piaci elhelyezkedés megkönnyítése érdekében különféle tanfolyamokat szerveznek, például lehetőség van antik bútor restaurátor, könyvtáros, fodrász, számítógépes adatrögzítő, napkollektor szerelő és karbantartó szakmunkás tanfolyamokra járnival. A fogvatartottak konyháján szakács és pizza-készítő kurzusok megtartására kerül sor.

A kulturális és szabadidős programok listája kibővült, így most már lehetőség van arra, hogy az elítéltek fessenek, filmvetítésre, irodalmi klubba járjanak.

A fogvatartottak lelki támaszt kaphatnak a különféle terápiás csoportokban. Az alkohol- és drogfüggők számára külön csoportok működnek. A látogatási idő alatt az elítéltek és gyermekeik részére játszószobát biztosítanak. Az intézet sok egyéb olyan programot szervez, amely elősegíti a fogvatartottak morális fejlődését.

Forrás: Detenui ed il teatro da Carla Sellini, Corriere della Sera, 2007. 01. 15.

Modernizált börtön Szicíliában

2006. végén befejeződött a szicíliai Noto büntetőintézet felújítása és modernizálása. Az 1679-ben épült börtönépület 200 fő elhelyezésére alkalmas, büntetés-végrehajtási intézetként 1872 óta működik, amikor Siracusa városa megyeszékhely lett.

2005-ben megépült a börtön új oktatási központja, könyvtára és olvasóterme, valamint a helyi orvosi ellátás biztosítása keretében a radiológia és a sebészeti részleg. A büntetés-végrehajtási intézetben 24 órán át tartanak fenn orvosi ügyeletet. A gyógyszerellátást rendszeresen ellenőrzik és adminisztrálják.

A fogvatartottaknak lehetőségük van heti egy alkalommal a telefonálásra és két alkalommal a személyes beszélgetésre. Az elítéltek napi 8 órát dolgoznak, képzettségüknek és fizikai alkalmasságuknak megfelelően választhatnak az asztalosság, a cipőkészítés, a varrás, a szövés és a himzés között. A fogvatartottak bármikor beiratkozhatnak szabó, elektromos karbantartó és szállodai szakember képző tanfolyamokra.

Forrás: Nuova vita per detenuti da Alessandro Pert. Corriere della Sera, 2006. 11. 17.

55 év feletti börtöntisztviselők helyzete Dániában

A dán Börtön- és Pártfogó Felügyelői Szolgálatnak nehézségei adódnak az idősebb korosztály alkalmazásával kapcsolatban. 2003-ben a személyi állomány 17%-a 55 év, 5%-a 60 év feletti volt.

A büntetés-végrehajtásért felelős minisztérium arra törekszik, hogy emelkedjen azoknak a munkavállalóknak a száma, akik elérik a nyugdíjkorhatárt. Az utóbbi három évben a Börtön- és Pártfogó Felügyelő Szolgálat minden idősebb alkalmazottal interjút készített az öregkori karrier lehetőségek felmérése érdekében, vagyis feltérképezték, hogy mely területeken kaphat helyet az 55-60 év feletti korosztály.

Forrás: Danish working possibilities by Irene Johansen. Copenhagen News, 2007. 02. 09.

A dán személyi állomány képzése

A Börtön- és Pártfogó Felügyelői Szolgálat alkalmazásában álló személyek képzéséről külön oktatási központ gondoskodik. Birkerodban kb.140 résztvevő számára van lehetőség a képzésre, 50 fő részére tudnak szállást biztosítani. A képzés másik színhelyén, Lundeban 42 fő vehet részt a tanfolyamokon és kaphat szállást.

Önálló oktatási testület határozza meg az oktatás tematikáját. A testületben a Börtön- és Pártfogó Felügyelői Szolgálat, továbbá a büntetés-végrehajtási intézetek képviselői egyaránt jelen vannak.

Forrás: Danish prison system for employees' knowledge by Nicklas Bentsen. Copenhagen Post, 2006. 12. 17.

A elítéltek tanulási lehetőségei a dán börtönökben

A dániai fogvatartottak a dán lakossághoz hasonló képzésben részesülnek. A nyitott börtönökben a rendelkezésre álló eltávozási napok 40%-a a börtönön kívüli oktatás igénybe vételére fordítható. A zárt börtönök lakóinak a külső oktatási intézményekben való megjelenése biztonsági okok miatt nem mindig kívánatos, ezért számukra a Börtön- és Pártfogó Felügyelői

Szolgálat biztosít megfelelő továbbképzést. Az elítéltek letehetik az érettségi vizsga I. és II. szintjét, valamint beiratkozhatnak a felsőoktatási intézmények előkészítő tanfolyamaira. A vizsga az ő esetükben történhet a börtön falain belül és kívül is. Az utóbbi néhány évben átlagosan 450 fő jelentkezéséről szólnak a statisztikák, az adatok növekvő részvételi kedvről árulkodnak.

Az elítéltek felére jellemző, hogy a büntetés-végrehajtási intézetbe kerülésüket megelőzően sem a tanulásban, sem a munkaerő piacon nem értek el eredményeket, és nincsen komoly tapasztalatuk egyik területen sem. Gyakran hiányos szociális háttérrel rendelkeznek, szegény környezetből érkeznek. Többségük kábítószer- vagy alkoholfüggő, nehezen motiválhatók a tanulásra vagy a munkavégzésre. Ezeknek a fogvatartottaknak a gyakorlati képzést jelentő szakmák nyújtanak előrelépési lehetőséget. Az oktatás során a cél az, hogy a résztvevők az addigi szociális, fizikai és mentális nehézségeken felül tudjanak kerekedni.

Forrás: Teaching of prisoners by Christian Ahm. Denmark Post, 2007. 01. 19.

Telefonos konzultáció Japánban az előzetesen fogvatartottak számára

Az Igazságügyi Minisztérium az előzetesen fogvatartottak számára Tokió, Kiotó, Osaka, Fukuoka, Sapporo, Sendai és Yokohama intézeteiben biztosítja, hogy telefonos kapcsolatot tartanak fenn az ügyvédjükkel.

A védő – miután az ügyészszeggel és a hívásokat jóváhagyó központtal egyeztetett – az elítélttel való megbeszélésre egy nappal a telefonhívás előtt kap engedélyt. Az előzetesen fogvatartott a tárgyaló szobában várja az ügyvédje hívását, ahol 10-20 perc áll a rendelkezésére, hogy az őt érintő kérdésekről beszéljen, de szükség esetén faxot is küldhet. A börtönszemélyzet nem ellenőrzi a beszélgetés tartalmát. Saját ügyvéddel nem rendelkező fogvatartott írásban kérheti az intézettől, hogy biztosítsanak számára telefonos konzultációs lehetőséget.

A jelenleg kísérleti stádiumban levő program későbbi kiterjesztésére a visszajelzésektől függetlenül lesz lehetőség.

Forrás: Phone possibility system for Japanese prisoners by Tim Leen. The Times, 2006. 12. 16.

Növénytermesztés Ohio államban

A Lancasterben található Dél-keleti Büntetőintézet a fogvatartottak foglalkoztatása során a növénytermesztés oktatására helyezi a hangsúlyt. A börtönben jelentős méretekben történik az üvegházakban termesztendő trópusi növények termesztése. Szabadulásukat követően a volt elítéltek kertészeti képzettség birtokában könnyebben helyezkednek el. Tom Ramsy, egy nyugdíjas kertész, tanítja a fogvatartottakat. A börtönben vállalt feladatán kívül tanácsadóként is dolgozik, ezért nagyobb sikerrel tud a szabadlábba kerülőknek munkát találni.

A volt elítéltek a büntetés letöltése után általában visszajelzést küldenek egykori tanáruknak. Szerencsés esetben a személyes kapcsolat révén, különösebb szervezés nélkül megoldódik az utógondozás kérdése. Az egykori fogvatartottaknak lehetőségük nyílik golfpályákon, kertészetekben elhelyezkedni, néhányan magánvállalkozásba kezdenek.

A börtönigazgatóság szerint a növények termesztése fontos része a rehabilitációnak, mivel oldja az elszigeteltség okozta lehangoltságot. A befektetett energia rövid idő alatt

megtérül, ami fontos azok számára, akiknek az elítélés előtt kevés sikerélményben volt részük.

Forrás: Seeds for the future by Margaret Harding. Lancaster Daily News, 2007. 01. 13.

Járműalkatrészek újrahaznosítása Pennsylvania államban

A Rafko Enterprises Inc. a Clinton Megyei Büntetőintézet 20, szabadulás előtt álló elítéltségnek veszi igénybe a munkaerejét. A magáncég – amelynek székhelye Lock Havenben található – autók és teherautók alkatrészeinek újrahaznosításával foglalkozik. A vállalat a feladat ellátásához szükséges szakértelemmel nem rendelkező 30-40 elítéltet más tevékenységre alkalmazza.

A Clinton Megyei Büntetőintézet volt az első olyan megyei börtön, amely külső cég számára biztosított munkaerőt, de a munkavégzés során az elítéltek nem hagyhatták el az intézet falait. A Rafko Enterprises Inc. 4, 5 dolláros, azaz 900 forintos órabért fizet a fogvatartottaknak.

A börtönigazgatóság elégedett az elért eredményekkel és a munka hatékonyságával. A Rafko Enterprises Inc. továbbképzésben is részesíti az elítélteket, ha erre a munkavégzéshez szükség van.

Forrás: Auto parts for remanufacture by Linda Lea. Daily Pennsylvanian, 2007. 01. 15.

Leállították a kanadai tetováló házak működését

2007-től a kanadai Közösségi Egészségügyi Hivatal leállította a kanadai börtönök tetováló házainak a működését. Az elítéltek a fertőző betegségek megelőzése érdekében az intézetekben belül elkülönített helyen tetováltathatták magukat.

2005-ben és 2006-ban a szakemberek még elégedettek voltak a fogvatartottak részvételi arányával, de a kezdeményezés végső soron nem hozta meg a várt eredményt. A Hivatal az ellenőrzött tetováló műhelyek működése ellenére sem látja bizonyítottnak, hogy csökkent volna a HIV és hepatitisz C fertőzések száma. A Kanadai Orvosi Társaság hivatalos lapjában megjelent tanulmány is arra mutat rá, hogy a steril körülmények között végzett tetoválás a fertőzések számának a csökkentésében és az egészségmegőrzésben nem bír túl nagy jelentőséggel. A program eddig 600 ezer dolláros költséget emésztett fel. (2004-ben indult a „szabad tetoválás” program elsősorban az AIDS megelőzés érdekében, aminek az ellenőrzését a Közösségi Egészségügyi Hivatal végezte.)

Néhányan folytatni akarják a kezdeményezést, mivel az idő rövid volt ahhoz, hogy kiderítsék: pontosan milyen körülmények miatt nő továbbra is a HIV és hepatitisz C fertőzések száma az intézetekben. Ezek a szakértők arra hivatkoznak, hogy az országos egészségügyi felmérés szerint az elítéltek 45 %-a hord tetoválást, 17 %-a pedig testékszert. A tetováló házak nélkül egyikük sem használna steril tűt, ezért a megbetegedések száma tovább emelkedne.

Forrás: Tattoo program cancelled by Sheryl Ubelacker. Montreal Gazette, 2007. 01. 14.

Bicikli-karbantartó elítéltek

A Florence-ben működő Arizona Állami Büntetőintézet elítélteit 35-40 centes (70-80 forintos) órabértért vállalták, hogy az East Unit Bike Shop kerékpárjait megjavítsák és karbantartsák. Az elkészült kétkerekű járművek karácsonyi ajándékkul szolgálták, amelyeket pénz-

ügyi gondokkal szembenező családok gyermekeinek adtak át. A programot Florence város rendőrsége szervezte.

Forrás: Bike program in Arizona state by Christian Richardson. Arizona Daily Sun, 2006. 12. 22.

Internet-használat Angliában

A londoni Wandsworth intézetben, a biztonságot fenyegető kockázat ellenére is, egy kísérleti program keretében az elítéltek lehetőséget kaptak az internet használatára. (Hét londoni büntetés-végrehajtási intézet nyújt interneten keresztül oktatási lehetőséget.)

Az elsődleges cél a családdal való kapcsolattartás és az álláskereső megkönnyítése. A fogvatartottak csak az előzetesen engedélyezett e-mail címeket használhatják. A börtönigazgatóság így próbálja a szökéseket és az új bűncselekmények megszervezését kiszűrni. A telefonálás is hasonló ellenőrzési rendszer keretében vehető igénybe. A börtön falain belül a korábban jóváhagyott számok tárcsázására van csak lehetőség. Anglia többi intézetében és Walesban még döntés előtt áll a program bevezetésének kérdése.

Forrás: Internet will aid education in jails by Richard Ford. The Times, 2007. 12. 17.

Egészségügyi felmérés a spanyolországi fogvatartottak körében

Zaragozában a Zuera Büntető Központ 2000-ben egészségügyi oktatási programot indított el, amely integrálódik az Aragóniai Egészségügyi Oktatási Hálózat programjába. A kezdeményezésben nagyrészt önkéntesek végezték munkát, ezért az eredmények felmérése csak szűk területre korlátozódott. A legutóbbi, 2005 év végén megjelent jelentésében a női és férfi elítéltek helyzetét külön vizsgálták meg. Szemügyre vették a TBC, HIV, hepatitisz és egyéb betegségek elterjedtségét, a tisztálkodási szokásokat, a kondom-használat kérdését, a legális és illegális drogfogyasztás gyakoriságát és formáit, illetve a táplálkozási szokásokat.

Kérdőíves megkérdezési módszert használtak a nem steril tetoválás és az AIDS megbetegedések vizsgálatokor. 2002-től vette kezdetét a kérdőíves kutatási program, amire az elítéltek figyelmét egészségügyi körleteken hívták fel. A témák megtárgyalására egyenként került sor, majd kérdőíveken kellett véleményt nyilvánítani. Az eredmény pozitív képet mutat, mivel a higiénia iránti igény növekedése figyelhető meg. A résztvevők 71 %-a jelezte, hogy a jövőben is szívesen venne részt egészségügyi oktatási programban.

A kezdeményezés vezetői megfigyelték, hogy a társadalmi marginalizáció együtt járt a tisztálkodási szokások háttérbe szorulásával. A felvett helytelen szokások a büntetés letöltése alatt sem változnak, ami a börtönpopuláció számára veszélyes helyzetet teremt. A program eredményessége ellenére a kutatók a fő problémát abban látják, hogy a szabadulást követően a szociális izoláció miatt a volt elítéltek az egészségügyi ellátáshoz ismét nem jutnak hozzá.

Forrás: Estupefacientes en la carcel. Carlos Gonzalez. El Mundo, 2006. 12. 02.

Mobiltelefont kereső kutyák

Az illegális mobiltelefon-használat visszaszorítása érdekében a nyugat-ausztráliai Hakea Börtönben az igazgatóság kutyák alkalmazását tervezi. A Nyugat-Ausztráliai Börtönszolgálat vezetője jelezte, hogy az ebek már brit intézetekben bizonyították, hogy képesek kiváló szaglá-

suk révén felkutatni a mobiltelefonokat. Sok elítélt a büntetés letöltése alatt, a börtön falain belül is képes bűncselekményeket szervezni, ami miatt a szabadságvesztés büntetés nem éri el eredeti célját. 2001-ben a fogvatartottak a Hakea intézet maximális biztonsági fokozatú részlegéből szerveztek meg egy gyermekrablást. Az ügy nagy visszhangot kapott, de azóta sem sikerült megoldani a problémát. Az elítéltek a telefonokat találékonyan rejtik el, ezért a börtönszemélyzet sok esetben nem találja meg azokat. A kutyákat rövid idő alatt meg lehet tanítani a mobilok felkutatására. Az ebek kiváló szaglása és ösztönei révén nőhet a fegyelem az intézetekben.

A Hakea büntetőintézet két másik börtön, a Canning Vale és a Campbell Remand Centre összeolvadásával jött létre 2000-ben. A Canning Vale Börtön 1982 óta működik, és 1991-ben alakult át maximális biztonsági fokozatú intézetté.

A Hakea intézetben a hosszabb szabadságvesztésre ítélték önellátó részlegben kerülnek elhelyezésre, magukra főznek és mosnak. A fogvatartottak számára sokféle munkalehetőség biztosított, például kárpitozás, kertészkedés, ács, útjavító és konyhai munkák ellátása. Az oktató központ 30 fő nappali tagozatos hallgató tanítására rendezkedett be, ahol az alapfokú iskolai oktatásra és kereskedelmi képzésre lehet jelentkezni. Esti tagozatos oktatáson 40 fő vehet részt, akik TAFE bizonyítványt kapnak, ami különféle szakmák elsajátítását takarja.

Forrás: Mobile sniffing dogs by Peter Beard. New Zealand Herald, 2006. 11. 20.

Új élelmezési program Skóciában

A skót Igazságügyi Minisztérium szóvivője felhívta a figyelmet arra, hogy az elítéltek élelmezésének javítása a rehabilitációs program része kell, hogy legyen.

Az orvosok úgy vélik, hogy a megfelelően táplálkozó elítéltek magatartása javul, és csökkenhet az agresszivitás a börtönökben. A vitaminok és ásványi anyagok hozzájárulnak az immun- és idegrendszer erősítéséhez, ezért a büntetés letöltése alatt kötelezővé kell tenni a vitaminkészítmények és a halolaj fogyasztását. A Skót Börtönszolgálat a táplálék-kiegészítők rendszeres használatáról tárgyal a szakértőkkel.

Forrás: Prisoners' vitamin-pill plan by Lyndsay Moss. The Scotsman, 2007. 01. 07.

Eredményes képzés New Englandben

Az USA Vermont államában található Community High School eredményesen készíti fel a Szent Johnsbury Regionális Büntető Központ elítélteit az érettségi megszerzésére. A képzésben 250 önkéntes tanár és 60 főállású oktató vesz részt. A Community High School az akkreditációt az Új Angliai Iskolák és Kollégiumok Szövetsége révén szerezte meg. A 3500 regisztrált tanulóból 350 fő vesz részt nappali tagozatos képzésben.

Vermont államban a jogszabályok előírják, hogy az érettségivel nem rendelkező 22 év alatti elítélteknek heti 20 órát kell tanulással tölteniük. A fogvatartottak visszajelzése azt mutatja, hogy a legtöbben örülnek a tanulási lehetőségnek, mivel a szabad életben nem lenne lehetőségük az érettségi megszerzésére.

Forrás: High school in Vermont by Angela Steam. Vermont Post, 2007. 02. 11.